

Sociální služby v ČR čelí nerovným podmínkám i nedostatku zdravotního personálu

25.2.2025 - | Armáda spásy

Nestátní poskytovatelé sociálních služeb v České republice, sdružení v Platformě 10, dlouhodobě upozorňují na nevyvážené podmínky financování a obtíže při zajišťování kvalifikovaného personálu, zejména zdravotních sester. Z aktuálního průzkumu agentury Ipsos vyplývá, že sociální práce je veřejností vnímána jako psychicky i fyzicky náročná, užitečná pro společnost, ale výrazně podhodnocená. Přestože neziskové organizace dokážou poskytovat srovnatelně kvalitní služby jako organizace zřizované veřejnou správou, činí tak za horších finančních podmínek, především na úkor nižšího ohodnocení zaměstnanců.

„Nerovné podmínky mezi státními a nestátními zařízeními se projevují například v oblasti finančního ohodnocení zdravotního personálu,“ říká Jan František Krupa, národní ředitel sociálních služeb Armády spásy a mluvčí Platformy 10 a dodává: „Ve státním sektoru může být plat zdravotní sestry až o 15 tisíc korun vyšší než mzda její kolegyně v neziskové organizaci. To zásadně omezuje naši schopnost konkurovat a dlouhodobě ovlivňuje dostupnost péče.“

Nedostatek zdravotního personálu a jeho dopady

Jedním z konkrétních příkladů je situace v Domově Přístav Praha, zařízení Armády spásy, které se specializuje na péči o nesoběstačné klienty z řad lidí bez domova. Vedoucí této sociální služby upozorňuje na to, že trvalý nedostatek zdravotních sester nejen zvyšuje pracovní zátěž stávajícího personálu, ale také může komplikovat péči o klienty s náročnými diagnózami. *„Sestry zde vykonávají komplexní zdravotní péči, od podávání léků až po vykazování zdravotní péče pojišťovnám. To vyžaduje vysokou odbornost a mimořádnou empatii,“* komentuje Tomáš Ficek, vedoucí Domova Přístav Praha.

Podobná situace je v domově pro seniory, který provozuje brněnská pobočka neziskové organizace NADĚJE. Ředitel pobočky Jiří Valnoha popisuje, že sehnat vrchní sestru je téměř nemožné. Přitom tato pozice obnáší velkou zodpovědnost nejen za zdravotní stav klientů, ale také za administrativní úkoly, jako je komunikace s lékaři či vyúčtování zdravotním pojišťovnám. *„Nerovné platové podmínky nás staví na chvost zaměstnavatelského řetězce. Nacházíme se v těžké konkurenci s fakultními nemocnicemi nebo státními domovy pro seniory, které nabízejí mnohem vyšší platy,“* upozorňuje Jiří Valnoha.

Ještě výraznější dopad nedostatku zdravotních sester ilustruje situace v domově Diakonie ČCE v Krabčicích. Kvůli absenci všeobecných sester bylo zdejší vedení nuceno již před šesti lety zrušit noční směny tohoto zdravotnického personálu, což výrazně zvýšilo četnost výjezdů rychlé záchranné služby. *„Zdravotní sestra je schopna vyhodnotit rizika situací, která pracovníci kvalifikovaní v sociální práci nejsou schopni zajistit, což vede k častějšímu volání záchranné služby. To zbytečně zatěžuje kapacitu a finance zdravotnického systému,“* vysvětluje Mgr. Aleš Gabrysz, ředitel a předseda správní rady Diakonie ČCE – středisko v Krabčicích.

Důvodem je především mzdová politika. *„Mzdové podmínky, které můžeme nabídnout (47 000 Kč), jsou stále hluboko pod tím, co všeobecná sestra vydělá v běžném zdravotnickém zařízení, kde plat*

činí až 58 000 Kč," dodává Aleš Gabrysz. Situaci zhoršuje také absence náborových příspěvků a dalších benefitů, které jsou ve zdravotnictví standardem.

Krabčický domov situaci dlouhodobě řeší najímáním sester na dohodu o provedení práce. Většina z nich však pracuje na plný úvazek u jiných zaměstnavatelů a další spolupráce realizují pouze jako vedlejší činnost. „*Tento model nám umožňuje realizovat všechny nasmlouvané zdravotní výkony, ale není dlouhodobě stabilní ani rozvojový,*“ zdůrazňuje Aleš Gabrysz a doplňuje: „*V tomto prostředí lze přemýšlet pouze o udržitelnosti zdravotní péče, my však potřebujeme kvalitu zdravotní péče dlouhodobě rozvíjet, což v této, po mnoho let trvající situaci, není vůbec možné.*“

Financování a vybavení pod tlakem

Vedle personálních problémů se neziskové organizace potýkají také s omezenými možnostmi financování a obnovy vybavení. Podle Krupy je typické, že v neziskových domovech pro seniory se obnova základního vybavení, jako jsou kuchyňské linky nebo matrace, děje mnohem pomaleji než ve státních zařízeních. To však nemá vliv na kvalitu péče. „*Naši pracovníci kompenzují tyto nedostatky laskavým přístupem a maximálním osobním nasazením. Nicméně takový přístup není dlouhodobě udržitelný,*“ poukazuje Jan František Krupa.

Nerovné podmínky odměňování sociálních pracovníků ohrožují systém

Z výsledků průzkumu Ipsos vyplývá, že většina respondentů (55 %) považuje nedostatečné finanční ohodnocení sociálních pracovníků za riziko pro stabilitu celého systému sociálních služeb. Více než dvě třetiny dotázaných zároveň souhlasí, že stát by měl více finančně podporovat sociální práci. „*Je potřeba, aby veřejnost vnímala, že rovné podmínky pro financování sociálních služeb nejsou jen otázkou spravedlnosti, ale klíčem k zachování kvality péče pro všechny,*“ doplňuje Jan František Krupa.

Platforma 10: rovný přístup je klíč

Platforma 10, která sdružuje největší nestátní poskytovatele sociálních služeb v České republice, upozorňuje na nutnost zajistit rovný přístup ke klientům bez ohledu na zřizovatele zařízení. „*Každý klient má nárok na stejnou kvalitu péče, ať už se nachází v zařízení provozovaném městem, krajem, nebo neziskovou organizací,*“ uzavírá Jan František Krupa. Přitom jen neziskové organizace sdružené v Platformě 10 poskytují pomoc přibližně 195 tisícům klientů ročně.

Tato iniciativa dále prostřednictvím kampaně Stejná odměna apeluje na odstranění zásadních rozdílů v odměňování pracovníků sociálních služeb. Kampaň zdůrazňuje, že za stejnou práci, definovanou v zákoně o sociálních službách, by měli zaměstnanci dostávat stejnou odměnu, bez ohledu na to, zda je zaměstnavatelem kraj, město nebo nezisková organizace. Platforma 10 zároveň volá po systémové změně financování sociálních služeb, která by odstranila překážky bránící rovnocennému odměňování a zajistila dlouhodobou kvalitu a udržitelnost péče.

<https://armadaspasy.cz/socialni-sluzby-v-cr-celi-nerovnym-podminkam-i-nedostatku-zdravotniho-personalu>